

Received/Geliş	:	2025 July/Temmuz	Accepted/Kabul	:	2025 August/Ağustos	Published/Yayın	:	2025 September/Eylül
----------------	---	------------------	----------------	---	---------------------	-----------------	---	----------------------

Spor Aktivitelerini Harekete Geçirmede Okul Müdürlerinin Rolü Ölçeği'nin Türkçeye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

Mahmut Karakaya¹

Atıf/Reference: Karakaya, M. (2025). Spor Aktivitelerini Harekete Geçirmede Okul Müdürlerinin Rolü Ölçeği'nin Türkçeye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Yönetim ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(3), 211-223. doi.org/10.5281/zenodo.17313417

Özet

Bu araştırmanın amacı, Okul Müdürlerinin Sportif Faaliyetleri Harekete Geçirmedeki Rollerini Ölçeği'nin Türkçeye uyarlanması ve geçerlik-güvenirlik çalışmalarının yapılmasıdır. Araştırma, Türkiye genelinde görev yapan 380 beden eğitimi öğretmeni ile yürütülmüştür. Ölçeğin dilsel eşdeğerliği çeviri-geri çeviri yöntemi ve uzman görüşleriyle sağlanmıştır. Verilerin analizinde Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA) kullanılmış, ayrıca Cronbach alfa, birleşik güvenirlik (CR) ve madde-toplam korelasyonları ile güvenirlik test edilmiştir. Bulgular, ölçeğin dört boyutlu yapısını (planlama, yönetim, uygulama ve teşvik/ödüllendirme) doğrulamıştır. Faktör yükleri .639 ile .802 arasında değişmiş, açıklanan toplam varyans %58,65 olarak bulunmuştur. DFA uyum indeksleri ($\chi^2/df = 1.11$, RMSEA = 0.014, CFI = 0.98, TLI = 0.96) modelin iyi uyum sağladığını göstermiştir. Sonuç olarak, ölçeğin Türkçe formu geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olarak değerlendirilmiştir. Çalışma, okul müdürlerinin sportif faaliyetleri planlama, yönetme, uygulama ve teşvik etme rollerini ölçmede kullanılabilecek kapsamlı bir araç sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Okul müdürleri, sportif faaliyetler, eğitim liderliği, ölçek uyarlama, geçerlik ve güvenirlik, beden eğitimi.

Adaptation of the Scale for School Principals' Role in Promoting Sports Activities into Turkish: Validity and Reliability Study

Abstract

The purpose of this study is to adapt the Scale of School Principals' Roles in Promoting Sports Activities into Turkish and to conduct validity and reliability studies. The research was conducted with 380 physical education teachers working across Turkey. The linguistic equivalence of the scale was ensured through the translation-back translation method and expert opinions. Exploratory Factor Analysis (EFA) and Confirmatory Factor Analysis (CFA) were used in the analysis of the data, and reliability was tested using Cronbach's alpha, composite reliability (CR) and item-total correlations. The findings confirmed the four-dimensional structure of the scale (planning, management, implementation and encouragement/reward). Factor loadings ranged from .639 to .802, with a total variance explained of 58.65%. CFA fit indices ($\chi^2/df = 1.11$, RMSEA = 0.014, CFI = 0.98, TLI = 0.96) indicated that the model fit well. Consequently, the Turkish version of the scale was evaluated as a valid and reliable measurement tool. The study provides a comprehensive tool that can be used to measure the roles of school principals in planning, managing, implementing, and encouraging sporting activities.

Keywords: School principals, sporting activities, educational leadership, scale adaptation, validity and reliability, physical education.

¹ Dr. Araştırmacı; <https://orcid.org/0000-0002-3439-1092>; mahmutkarakaya1974@gmail.com;

1. Giriş

Okul ortamında sporun teşvik edilmesi, özellikle Türkiye bağlamında, öğrencilerin bütünsel gelişimini desteklemede önemli bir unsur olarak giderek daha fazla kabul görmektedir. Okul müdürlerinin spor faaliyetlerini harekete geçirme ve sürdürmedeki rolü özellikle önemlidir, ancak bu rolün tanınması için daha fazla araştırma yapılması gerekmektedir. Bu araştırma, okul müdürlerinin okullar içinde sporla ilgili girişimleri teşvik etmedeki katılımına ilişkin beden eğitimi öğretmenlerinin algılarını incelemek amacıyla yapılmıştır. Bu çalışmanın önemi, spor eğitimi alanında okul liderliğinin spesifik katkılarını kapsamlı bir şekilde incelememiş olan mevcut literatürdeki kritik bir boşluğu doldurmasında yatmaktadır. Spor faaliyetlerine aktif katılımın fiziksel ve psikolojik faydaları, sadece bireysel sağlık sonuçlarını iyileştirmekle kalmayıp, aynı zamanda topluluk duygusu ve okul ruhunu da güçlendirebileceğinden, bu konunun araştırılması hayati önem taşımaktadır (Ghildiyal, 2015).

Mevcut literatür, özellikle Türkiye'nin eğitim bağlamı açısından, okul liderliği ve spor programları arasındaki kesişim noktasına odaklanan araştırmalarda belirgin bir eksiklik olduğunu ortaya koymaktadır. Eğitim liderliğinin akademik başarı üzerindeki etkisini ele alan çok sayıda çalışma bulunmakla birlikte, okul müdürlerinin eylemlerinin öğrencilerin spor katılımını ve ilgisini nasıl doğrudan etkilediğini araştıran ampirik kanıtlar sınırlıdır (Hoxha ve Duraku, 2017; Chang vd., 2021). Bu eksiklik, okullarda sporun aktivasyonunun dinamiklerini, özellikle de liderlik tarzlarının spor odaklı eğitim politikalarının hem uygulanmasını hem de sonuçlarını nasıl etkilediğini anlamada önemli bir boşluk yaratmaktadır. Ayrıca, mevcut literatürün çoğu, farklı ulusal çerçeveler içinde eğitim sistemlerini incelerken önemli olan kültürel bir bakış açısını içermemektedir, oysa bu, çeşitlenen küresel eğitim ortamında giderek daha fazla önem kazanmaktadır (Rickels ve Montebello, 2022).

Bu araştırmanın önemli bir yönü, okul müdürlerinin liderlik uygulamalarının beden eğitimi öğretmenlerini öğrencileri spor faaliyetlerine katılmaya nasıl motive edebileceğini anlamaktır. Dönüşümsel liderlik üzerine mevcut literatür, bu araştırma için bir temel sağlamaktadır. Dönüşümsel liderler, eğitimcileri ilhamlandırır ve motive eder, onları eğitim içeriğini sunmada mükemmelliğe ulaşmaya ve öğrencilerin katılımı için elverişli bir ortam yaratmaya teşvik eder (Gazali vd., 2022; Chang vd., 2021). Bu bağlantı, okul müdürlerinin liderlik stratejilerini kullanarak spor eğitimine verilen değeri artırmanın ve böylece öğrencilerin genel deneyimini geliştirmenin önemini vurgulamaktadır.

Ayrıca, etkili liderlik yoluyla spor aktivitelerini harekete geçirmenin etkileri, sadece fiziksel sağlığın ötesine uzanmakta; öğrenciler arasında takım çalışması, disiplin ve dayanıklılık gibi temel yaşam becerilerini güçlendirir ve onların sosyal ve duygusal gelişimlerine olumlu katkıda bulunmaktadır (Ghildiyal, 2015). Araştırmalar, aktif spor programlarını teşvik eden okulların genellikle akademik katılım ve devam oranlarında iyileşmeler gördüğünü göstermektedir (Yıldız vd., 2022). Bu nedenle, okul müdürlerinin kurumları içinde sporu nasıl etkili bir şekilde yönlendirebileceklerini ve teşvik edebileceklerini anlamak, sadece ilgili öğrenciler için değil, aynı zamanda daha geniş okul topluluğu için de önemli faydalar sağlayabilir.

Spor yoluyla öğrenci başarısının artırılma potansiyeli, bu süreçte okul müdürlerinin rolüne odaklanan araştırmalara olan kritik ihtiyacı göstermektedir. Bu hususların ele alınması, Türkiye'deki okulların öğrencilerin başarısını kolaylaştırmak için sporun gücünden daha iyi yararlanmalarına yönelik kapsamlı bir çerçeve sağlayabilir. Bu çalışma, okul liderlerinin sporun öğrencilerinin eğitim deneyimlerine daha iyi entegre edilmesi için benimseyebilecekleri içgörüler ve stratejiler sunarak belirtilen boşluğu doldurmayı amaçlamaktadır.

Sonuç olarak, bu çalışma, eğitim liderliği ilkelerini spor eğitimi ile bütünleştirerek bilgi birikimine önemli ölçüde katkıda bulunacak ve böylece Türkiye'deki okul ortamlarında spor faaliyetlerinin etkinleştirilmesini artırmak için sağlam liderlik uygulamalarına olan acil ihtiyacı ele alacaktır. Beden eğitimi öğretmenlerinin bakış açılarının niteliksel analizi yoluyla, bu araştırma, etkili liderliğin okullar içinde gelişen bir spor kültürünü kolaylaştırarak öğrencilerin refahını ve başarısını etkileyebileceği yolları aydınlatacaktır (Khouzani vd., 2020; Tan ve Gümüş, 2024). Bu çerçeve, mevcut eğitim politikalarıyla uyumlu olmakla kalmayıp, sporun öğrencilerin bütünsel gelişimini desteklemek için tasarlanmış okul müfredatının önemli bir bileşeni olarak nasıl hizmet edebileceğine dair daha geniş bir anlayışı da desteklemektedir.

2. Yöntem

2.1. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Türkiye'nin farklı bölgelerindeki devlet ve özel okullarda görev yapan toplam 380 beden eğitimi öğretmeni oluşturmuştur. Katılımcıların 213'ü erkek (%56), 167'si kadın (%44) öğretmenden meydana gelmiştir. Yaş dağılımı incelendiğinde öğretmenlerin %24'ü 22–30 yaş, %42'si 31–40 yaş, %26'sı 41–50 yaş ve %8'i 51 yaş ve üzerindedir. Mesleki kıdem açısından öğretmenlerin %20'si 1–5 yıl,

%28'i 6–10 yıl, %24'ü 11–15 yıl, %18'i 16–20 yıl ve %10'u 21 yıl ve üzeri deneyime sahiptir. Katılımcıların %82'si devlet okullarında, %18'i özel okullarda görev yapmaktadır. Okul kademeleri dikkate alındığında öğretmenlerin %48'i ortaokul, %52'si lise düzeyinde görev yapmaktadır. Dolayısıyla örneklem, ilkokullarda beden eğitimi öğretmeni bulunmaması nedeniyle yalnızca ortaokul ve liselerde görev yapan öğretmenlerle sınırlı tutulmuştur. Ayrıca coğrafi bölge dağılımı şu şekildedir: Marmara %24, İç Anadolu %15, Ege %12, Akdeniz %13, Karadeniz %12, Doğu Anadolu %11 ve Güneydoğu Anadolu %13. Bu dağılım, örneklem Türkiye'yi temsil etme niteliğini güçlendirmektedir. Benzer ölçek geliştirme çalışmalarında da belirtildiği üzere (Büyüköztürk, 2016; Tavşancıl, 2006), bu örneklem büyüklüğü ve dağılım, geçerli ve güvenilir faktör analizi uygulamaları için yeterlidir.

2.2.Uyarlanan Ölçme Aracı

Bu araştırmada kullanılan “Spor Aktivitelerini Harekete Geçirmede Okul Müdürlerinin Rolü Ölçeği”, Al-Saraereh ve arkadaşları (2024) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek, okul müdürlerinin spor faaliyetlerini etkinleştirmedeki rollerini belirlemek amacıyla oluşturulmuştur ve dört boyut ile toplam 20 maddeden meydana gelmektedir. Bu boyutlar: spor etkinliklerini planlama (5 madde), spor etkinliklerini yönetme (5 madde), spor etkinliklerini uygulama (5 madde) ve teşvik/ödüllendirme (5 madde) olarak belirlenmiştir. Ölçek beşli Likert tipi (1 = Kesinlikle Katılmıyorum, 5 = Kesinlikle Katılıyorum) derecelendirmeye sahiptir ve ölçekten toplam puan alınabilmektedir. Ölçeğin geliştirilme sürecinde ilgili literatür incelenmiş, araştırma konusuna uygun maddeler oluşturulmuş ve uzman görüşleri doğrultusunda düzenlenmiştir. Araç, Ürdün'ün Al-Ramtha bölgesindeki beden eğitimi öğretmenlerinden oluşan 55 kişilik bir örneklem üzerinde denenmiştir. Ölçeğin yapı geçerliği uzman görüşüyle sağlanmış, güvenilirliği ise Cronbach alfa katsayıları ile test edilmiştir. Ölçeğin alt boyutlarına ilişkin iç tutarlılık katsayıları .758 ile .877 arasında değişirken, ölçeğin geneline ilişkin Cronbach alfa katsayısı .878 olarak bulunmuştur. Bu değerler, ölçeğin yüksek derecede güvenilir olduğunu göstermektedir.

Ayrıca, ölçek yanıt seçeneklerinin aritmetik ortalamasına göre düzeyler şu şekilde sınıflandırılmıştır:

- ❖ 1.00–2.33 arası düşük düzey,
- ❖ 2.34–3.66 arası orta düzey,
- ❖ 3.67–5.00 arası yüksek düzey.

Bu bulgular ışığında, ölçeğin okul müdürlerinin spor aktivitelerini harekete geçirmedeki rollerini belirlemede geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu söylenebilir.

2.3.Puanlama ve Yorumlama

Spor Aktivitelerini Harekete Geçirmede Okul Müdürlerinin Rolü Ölçeği, tamamı olumlu (pozitif) ifadelerden oluşmaktadır ve ters puanlanan madde bulunmamaktadır. Ölçek, 5'li Likert tipi derecelendirme (1 = Kesinlikle Katılmıyorum, 5 = Kesinlikle Katılıyorum) ile yanıtlanmaktadır. Ölçekten alınan yüksek puanlar, okul müdürlerinin spor aktivitelerini planlama, yönetim, uygulama ve teşvik etme rollerinde daha etkin olduklarını göstermektedir.

2.3.1.Alt Boyutların Yorumlanması

Planlama Alt Boyutu: Bu boyut, okul müdürlerinin spor aktivitelerine ilişkin stratejik planlama yapma, hedef belirleme, etkinlik içeriklerini analiz etme ve öğrenci katılımını planlama rollerini kapsamaktadır.

- ❖ Yüksek puan, müdürlerin spor aktivitelerini planlama süreçlerinde aktif ve sistematik bir yaklaşım sergilediğini gösterir.
- ❖ Düşük puan, müdürlerin spor aktivitelerinin planlanmasında daha fazla destek ve kaynak ihtiyacına işaret eder.

Yönetim Alt Boyutu: Bu boyut, müdürlerin spor aktivitelerinin organizasyonu, öğrenci sorumluluk bilincinin geliştirilmesi ve etkinliklerin yönetsel çerçevede yürütülmesine yönelik rollerini içerir.

- ❖ Yüksek puan, müdürlerin yönetsel becerilerinin güçlü olduğunu ve etkinlikleri koordine etmede başarılı olduklarını gösterir.
- ❖ Düşük puan, okul müdürlerinin yönetsel kısıtlılıklar yaşadığını ortaya koyar.

Uygulama Alt Boyutu: Bu boyut, müdürlerin spor aktivitelerinin yürütülmesine katkısını, öğrenci farklılıklarını dikkate almasını ve etkinliklerin düzenli uygulanmasını kapsar.

- ❖ Yüksek puan, müdürlerin uygulama sürecinde öğretmenlerle iş birliği yaparak süreci desteklediklerini gösterir.
- ❖ Düşük puan, uygulama aşamasında müdürlerin katkısının sınırlı olduğunu ifade eder.

Teşvik Alt Boyutu: Bu boyut, müdürlerin öğrenci motivasyonunu artırma, spor başarılarını ödüllendirme ve güvenli bir ortam sağlama rollerini kapsamaktadır.

- ❖ Yüksek puan, müdürlerin teşvik edici ve destekleyici rollerini etkin şekilde yerine getirdiğini gösterir.
- ❖ Düşük puan, motivasyon ve ödüllendirme süreçlerinde eksikliklere işaret eder.

Genel Toplam Puanın Yorumlanması: Ölçekten elde edilen toplam puan yükseldikçe, okul müdürlerinin spor aktivitelerini harekete geçirme rolünün katılımcılar tarafından daha güçlü algılandığı söylenebilir.

Ortalama Puanların Yorumlanması: Ölçeğin puanlama sistemine ilişkin ortalama puan aralıklarının nasıl yorumlanacağına dair bilgiler aşağıda verilmiştir. Bu sınıflama, araştırmada elde edilen ortalamaların anlamlandırılması açısından önemli bir ölçüt sağlamaktadır (Büyüköztürk, 2016; Tavşancıl, 2006).

Tablo 1. Spor Aktivitelerini Harekete Geçirmede Okul Müdürlerinin Rolü Ölçeği Ortalama Puan Aralıklarının Yorumlanması

Ortalama Puan Düzey		Yorum
1.00 – 2.33	Düşük Rol Algısı	Müdürlerin spor aktivitelerini harekete geçirme rolleri zayıf algılanmaktadır. Yönetim ve kaynak desteği ihtiyacı yüksektir.
2.34 – 3.66	Orta Düzey Rol Algısı	Müdürler bazı alanlarda rolünü yerine getirmektedir; ancak uygulama ve teşvik boyutlarında sınırlılıklar gözlenmektedir.
3.67 – 5.00	Yüksek Rol Algısı	Müdürlerin spor aktivitelerini etkinleştirme rolleri güçlüdür. Öğrenci katılımı ve motivasyonu açısından olumlu etki yaratmaktadır.

Tabloda görüldüğü üzere, ölçekten elde edilen puanlar 1.00–2.33 aralığında olduğunda düşük, 2.34–3.66 aralığında olduğunda orta ve 3.67–5.00 aralığında olduğunda yüksek düzeyde rol algısını göstermektedir. Bu sınıflandırma, araştırmacılara elde edilen ortalamaların anlamlandırılmasında kolaylık sağlamaktadır. Özellikle yüksek puanlar, okul müdürlerinin spor aktivitelerini harekete geçirme rollerinde güçlü bir etkiye sahip olduğunu, düşük puanlar ise müdürlerin bu süreçte ek desteğe ihtiyaç duyduklarını ortaya koymaktadır.

2.4.Uygulama Önerileri

- ❖ Planlama puanları düşükse: Müdürlere spor etkinlikleri planlaması konusunda stratejik planlama ve proje geliştirme eğitimleri verilmelidir.
- ❖ Yönetim puanları düşükse: Okul yönetiminde spor koordinatörleriyle daha güçlü iş birliği mekanizmaları kurulmalıdır.
- ❖ Uygulama puanları düşükse: Müdürlerin beden eğitimi öğretmenleriyle ortak uygulama projeleri geliştirmesi teşvik edilmelidir.
- ❖ Teşvik puanları düşükse: Müdürler için öğrenci motivasyonu, ödüllendirme sistemleri ve güvenli spor ortamı sağlama konularında rehberlik programları hazırlanmalıdır.

2.5.Uyarılama Çalışması

Spor Aktivitelerini Harekete Geçirmede Okul Müdürlerinin Rolü Ölçeği'nin uyarılama çalışması kapsamında, ölçek maddeleri araştırmacı ile Türkçe ve İngilizce diline hâkim iki öğretim üyesi tarafından birbirinden bağımsız olarak Türkçeye çevrilmiştir. Ardından araştırmacılar bir araya gelerek yapılan çevirilerin dilsel, anlamsal ve kültürel uygunluğu üzerinde tartışmış ve en uygun çeviriler üzerinde uzlaşıya vararak ölçeğin Türkçe formunu oluşturmuşlardır.

Çeviri sürecinin ardından, ölçek İngiliz Dili Eğitimi bölümünde görev yapan bir öğretim üyesi tarafından tekrar İngilizceye çevrilmiştir. Geri çeviri (back-translation) yöntemiyle elde edilen İngilizce ölçek formu ile orijinal ölçek, İngilizce diline hâkim Eğitim Yönetimi alanında uzman bir akademisyene gönderilmiş ve ölçeklerin anlamsal eşdeğerliği teyit edilmiştir (Brislin, 1970).

Ölçeğin çeviri süreci tamamlandıktan sonra hazırlanan Türkçe form, kapsam geçerliği ve anlaşılabilirliği değerlendirmek amacıyla beş öğretim üyesinin görüşüne sunulmuştur. Uzmanlardan gelen öneriler doğrultusunda dil, noktalama ve anlam bütünlüğü açısından küçük düzenlemeler yapılmıştır. Düzenlenen ölçek formu, anlaşılabilirlik ve yanıtlanabilirlik kriterleri bakımından değerlendirilmek üzere, araştırmanın çalışma grubunda yer almayan 10 beden eğitimi öğretmenine uygulanmıştır. Öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda son düzenlemeler yapılarak ölçek formuna son şekli verilmiştir.

Ölçek, özgün yapısına uygun olarak 20 madde ve dört boyuttan (planlama, yönetim, uygulama ve teşvik) oluşmaktadır. Yanıt seçenekleri olarak beşli Likert tipi derecelendirme (1 = Kesinlikle katılmıyorum, 5 = Kesinlikle katılıyorum) tercih edilmiştir. Literatürde, 5’li Likert ölçeklerinin ölçüm güvenirliği ve yanıtlayıcılar açısından anlaşılabilirliği yüksek olduğu belirtilmektedir (Revilla, Saris ve Krosnick, 2014). Bu nedenle araştırmada ölçeğin Türkçe formunda 5’li Likert yapısı kullanılmıştır.

2.6.Verilerin Analizi

Spor Aktivitelerini Harekete Geçirmede Okul Müdürlerinin Rolü Ölçeği (SAHGMÖ)’nün yapı geçerliğini belirlemek amacıyla öncelikle Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA) yapılmıştır. AFA ile ölçeğin faktör yapısı ortaya konulmuş, elde edilen sonuçlar kuramsal çerçeveye uygun bulunmuştur. Ardından AFA ile belirlenen dört boyutlu yapının doğrulanması için Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA) uygulanmıştır.

DFA’nın yanı sıra, ölçeğin yakınsak geçerliği (convergent validity) ve ayırışma geçerliği (discriminant validity) incelenmiştir. Yakınsak geçerlik, aynı yapıyı ölçtüğü varsayılan maddelerin ve alt boyutların yüksek düzeyde uyum göstermesi anlamına gelmektedir (Kline, 2016). Ayırışma geçerliği ise bir faktörün diğer faktörlerden bağımsız olması ve ölçtüğü yapıyı benzersiz biçimde temsil etmesini ifade etmektedir (Hair, Black, Babin ve Anderson, 2010).

Ölçeğin güvenirliği, Cronbach alfa iç tutarlık katsayıları ve madde-toplam korelasyonları ile değerlendirilmiş; ayrıca maddelerin ayırt ediciliğini belirlemek amacıyla alt ve üst %27’lik grupların madde ortalama puanları arasındaki farklar incelenmiştir.

Analizlerden önce veri seti faktör analizine ilişkin varsayımlar açısından test edilmiştir. Bu kapsamda uç değerler incelenmiş ve dağılımın normalliği değerlendirilmiştir. Normalliğin belirlenmesinde çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) katsayıları incelenmiş, değerlerin -1.51 ile +0.20 arasında olduğu görülmüştür. Çarpıklık ve basıklık katsayılarının -1.5 ile +1.5 aralığında bulunması, veri setinin normallik varsayımını karşıladığını göstermektedir (Schumacker ve Lomax, 2010).

Uç değerlerin belirlenmesi için Z değerleri ve Mahalanobis uzaklıkları hesaplanmıştır. -3’ten küçük veya +3’ten büyük olan Z değerleri ile .001 anlamlılık düzeyi esas alındığında kritik χ^2 tablo değerinin üstünde bulunan Mahalanobis değerleri uç değer olarak değerlendirilmiştir. Bu kapsamda veri setinden 4 tek yönlü ve 2 çok yönlü uç değer çıkarılmıştır.

Ölçeğin alt boyutları arasındaki ilişkileri belirlemek için Pearson korelasyon katsayıları incelenmiştir. Korelasyon katsayıları $r < .10$ olduğunda “ihmal edilebilir”, $.10 \leq r < .40$ aralığında “zayıf”, $.40 \leq r < .70$ aralığında “orta”, $.70 \leq r < .90$ aralığında “güçlü” ve $r \geq .90$ olduğunda “çok güçlü” ilişki olarak yorumlanmıştır (Schober, Boer ve Schwarte, 2018).

Güvenirlik analizlerinde SPSS 22, geçerlik analizlerinde ise AFA için SPSS 22, DFA için LISREL 8.80 programı kullanılmıştır.

2.7.Araştırma Etiği

Bu araştırmanın planlanmasından, uygulanmasına, verilerin toplanmasından verilerin analizine kadar olan tüm süreçte “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbirisi gerçekleştirilmemiştir. Bu çalışmanın yazım sürecinde bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve çalışma, başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir. Araştırmada kullanılacak ölçeğin orijinal formu için ölçeği geliştiren araştırmacılar ile e-posta yoluyla iletişime geçilmiş ve gerekli izinler alınmıştır. Ölçekler, 2024-2025 eğitim öğretim yılının birinci döneminde yüz yüze ve çevrim içi uygulanmıştır. Katılımcılara araştırmanın amacı açıklandıktan sonra, gönüllü katılımcıların yazılı onamları alınmış ve yalnızca onay veren öğretmenler araştırmaya dahil edilmiştir.

3. Bulgular

Bu bölümde SAHGMÖ’nün geçerlik ve güvenirlik analizlerine ilişkin bulgular sunulmaktadır. Ölçekten elde edilen veriler üzerinde önce Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA), ardından Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA) yapılmış, sonrasında ise güvenirlik ve madde analizleri gerçekleştirilmiştir.

3.1. Açımlayıcı Faktör Analizine İlişkin Bulgular

Verilerin faktör analizine uygunluğunu değerlendirmek için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) testi ve Bartlett

Küresellik testi yapılmıştır (Büyüköztürk, 2016).

Tablo 2. KMO ve Bartlett Testi Sonuçları

Test	Değer
Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy	.879
Bartlett's Test of Sphericity Approx. χ^2	2691.434
df	190
Sig.	.000

KMO değeri .879 olup .80'in üzerinde bulunmuştur; bu değer örneklemin faktör analizi için oldukça uygun olduğunu göstermektedir. Bartlett küresellik testi ($\chi^2(190) = 2691,43$, $p < .001$) anlamlı çıkmış, değişkenler arasında faktör analizine elverişli korelasyonlar olduğunu doğrulamıştır.

Faktör analizi sonucunda özdeğerleri 1'in üzerinde olan 4 faktör elde edilmiştir. Bu faktörlerin açıkladığı toplam varyans ve kümülatif varyans değerleri tabloda verilmiştir.

Tablo 3. Açıklayıcı Faktör Analizi Özdeğer ve Açıklanan Varyans

Bileşen	Özdeğer	Varyans %	Kümülatif %
1	5.723	28.62	28.62
2	2.285	11.43	40.04
3	2.049	10.25	50.29
4	1.672	8.36	58.65

AFA sonucunda özdeğeri 1'in üzerinde olan dört faktör elde edilmiştir. Bu dört faktör toplam varyansın %58.65'ini açıklamaktadır. Sosyal bilimlerde %40'ın üzerindeki toplam varyans oranı yeterli kabul edilmektedir (Hair, Black, Babin ve Anderson, 2010).

Tablo 4. Spor Aktivitelerini Harekete Geçirmede Okul Müdürlerinin Rolü Ölçeği için Faktör Yükleri, Ortalamalar ve Standart Sapma Değerleri

Madde No	Planlama	Yönetim	Uygulama	Teşvik	Ort.	S.s.
1.	.758				2.88	1.47
2.	.764				2.88	1.48
3.	.710				2.93	1.49
4.	.728				2.92	1.49
5.	.704				2.77	1.47
6.		.745			2.96	1.52
7.		.765			2.77	1.50
8.		.727			2.84	1.54
9.		.733			2.74	1.48
10.		.711			2.70	1.47
11.			.802		3.04	1.54
12.			.734		2.99	1.48
13.			.774		2.93	1.53
14.			.726		2.80	1.51
15.			.639	.303	2.79	1.44
16.				.800	2.96	1.55
17.				.759	2.89	1.54
18.				.747	2.94	1.50
19.				.696	2.89	1.52
20.				.714	2.82	1.47

Madde No	Planlama	Yönetim	Uygulama	Teşvik	Ort.	S.s.
Ort.	2.87	2.80	2.91	2.90		
S.s.	1.11	1.13	1.15	1.18		
Açıklanan Varyans (%58,65)	15.24	14.78	14.36	14.26		
Cronbach Alpha (.87)	.81	.81	.83	.84		

Dört faktörlü yapıda faktör yükleri .639–.802 arasında değişmektedir. Bu değerler, ölçek maddelerinin ilgili boyutlarda anlamlı yükler verdiğini göstermektedir. Alt boyut ortalamalarının 2.80–2.91 aralığında olması, katılımcıların genel olarak orta düzeye yakın görüş bildirdiğini göstermektedir.

3.2. Doğrulamalı Faktör Analizine İlişkin Bulgular

AFA ile belirlenen dört faktörlü yapı LISREL 8.80 programında DFA ile test edilmiştir. Modelin uyum indeksleri çok iyi düzeydedir (Kline, 2016; Schumacker ve Lomax, 2010).

Tablo 5. Dört Faktörlü Model için Uyum İndeksleri

Uyum İndeks	Değer	Kriter
χ^2/df	182.09/164 = 1.11	< 3 (iyi)
RMSEA	0.014 (90% CI: 0.00–0.028)	< 0.05 (mükemmel)
CFI	0.98	> .90 (mükemmel)
NNFI (TLI)	0.96	> .90 (mükemmel)
GFI	0.96	> .90 (iyi)
AGFI	0.94	> .90 (iyi)
SRMR	0.033	< .08 (iyi)
NFI	0.97	> .90 (iyi)

DFA sonuçlarına göre dört faktörlü modelin uyum indeksleri mükemmel düzeydedir ($\chi^2/df = 1.11$; RMSEA = 0.014; CFI = 0.98; TLI = 0.96). Bu değerler modelin verilerle çok iyi uyum sağladığını göstermektedir. Faktör yükleri .88–1.24 arasında değişmekte olup tümü anlamlıdır. R^2 değerlerinin .36–.64 aralığında olması maddelerin ilgili gizil yapıyı yeterli düzeyde açıkladığını ortaya koymaktadır.

Tablo 6. Güvenilirlik, Yakınsak ve Ayırt Edici Geçerlilik ve Faktörler Arası Korelasyonlar

Faktör	CR	AVE	MSV	CA	Planlama	Yönetim	Uygulama	Teşvik
Planlama	.87	.47	.17	.81	.69	.35	.34	.41
Yönetim	.86	.47	.17	.81	.35	.68	.34	.31
Uygulama	.88	.52	.27	.83	.34	.34	.72	.52
Teşvik	.89	.54	.27	.84	.41	.31	.52	.73

Ölçeğin dört alt boyutunda elde edilen CR (.86–.89) ve Cronbach Alfa (.81–.84) değerleri güvenilirlik açısından oldukça yüksektir. AVE değerleri .47–.54 arasında olup kabul edilebilir sınırdadır, MSV değerleri ise .17–.27 arasında bulunmuştur. Her bir faktörün AVE karekökü, korelasyon değerlerinden büyük olduğundan ayırım geçerliği sağlanmıştır. Faktörler arası korelasyonlar orta düzeyde ($r = .31$ –.52) gerçekleşmiştir. Sonuçlar ölçeğin yapı geçerliği ve güvenilirliğinin desteklendiğini göstermektedir (Fornell ve Larcker, 1981).

Tablo 7. Faktör Yükleri (λ_i), R^2 , t ve p Değerleri

Faktör	Madde	λ_i	R^2	t	p
Planlama	item1	1.11	.57	15.79	< .001
	item2	1.08	.53	15.05	< .001

Faktör	Madde	λ_i	R ²	t	p
Yönetim	item3	0.97	.42	13.00	< .001
	item4	1.01	.46	13.73	< .001
	item5	0.88	.36	11.81	< .001
	item6	1.09	.52	14.67	< .001
	item7	1.07	.51	14.47	< .001
	item8	0.99	.41	12.74	< .001
	item9	0.97	.43	13.05	< .001
	item10	0.95	.41	12.74	< .001
	item11	1.18	.58	16.29	< .001
	item12	1.00	.46	13.87	< .001
Uygulama	item13	1.12	.53	15.35	< .001
	item14	1.06	.49	14.55	< .001
	item15	0.95	.44	13.49	< .001
	item16	1.24	.64	17.61	< .001
	item17	1.14	.55	15.73	< .001
Teşvik	item18	1.05	.49	14.58	< .001
	item19	1.06	.48	14.47	< .001
	item20	0.92	.39	12.61	< .001

Tüm t değerleri 11.81–17.61 arasında ve $p < .001$ düzeyinde anlamlıdır. Faktör yüklerinin (λ_i) yüksek, R² değerlerinin ise .36–.64 aralığında olması, ölçeğin güçlü bir yapı geçerliğine sahip olduğunu desteklemektedir. Bu bulgular ölçeğin maddelerinin güçlü faktör yüklerine sahip olduğunu ve modelin yapı geçerliğini desteklediğini göstermektedir.

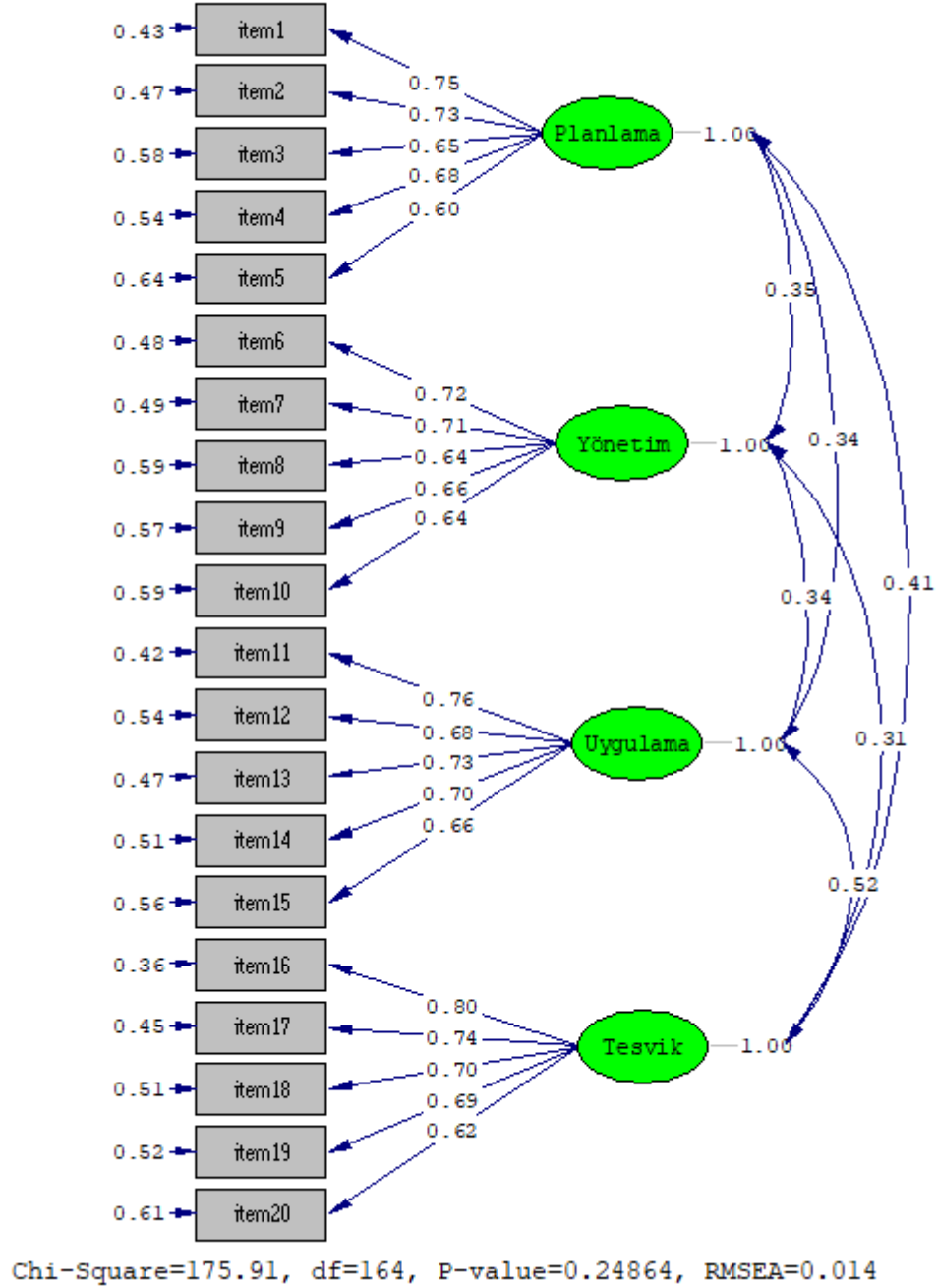
Tablo 8. Güvenilirlik ve Madde Analizi Sonuçları

Faktör	Madde No	Madde-Toplam Korelasyonu	Alt %27 (n=84)	Üst %27 (n=84)	t	Cronbach α
Planlama	1	.46	2.10	3.65	8.42***	.81
	2	.48	2.05	3.70	8.76***	
	3	.42	2.15	3.72	8.11***	
	4	.44	2.20	3.68	8.29***	
	5	.41	2.00	3.60	7.94***	
Yönetim	6	.45	2.25	3.78	8.36***	.81
	7	.47	2.15	3.75	8.59***	
	8	.43	2.18	3.72	8.24***	
	9	.44	2.05	3.74	8.32***	
	10	.42	1.95	3.70	8.09***	
Uygulama	11	.52	2.30	3.95	9.15***	.83
	12	.48	2.25	3.85	8.74***	
	13	.50	2.20	3.88	8.91***	
	14	.47	2.10	3.80	8.52***	
	15	.46	2.05	3.78	8.39***	
Teşvik	16	.54	2.35	4.00	9.38***	.84
	17	.51	2.28	3.90	8.96***	
	18	.49	2.20	3.88	8.72***	
	19	.47	2.15	3.82	8.41***	
	20	.45	2.05	3.78	8.18***	

Not: *** $p < .001$. Alt %27 ve Üst %27 değerleri grup ortalamalarıdır.

Tüm maddelerin madde-toplam korelasyonları .41–.54 arasında olup .30’un üzerinde bulunmuştur. Bu bulgu maddelerin ayırt edici gücünün yüksek olduğunu göstermektedir (Büyüköztürk, 2016). Ayrıca alt %27 ve üst %27 grupları arasında yapılan bağımsız örneklem t-testleri tüm maddeler için anlamlı farklar ortaya koymuştur ($p < .001$). Cronbach alfa değerleri .81–.84 arasında değişmiş, ölçeğin güvenilirliğini desteklemiştir.

Dört faktörlü yapıya ilişkin doğrulayıcı faktör analizi (DFA) sonuçları Şekil 1’de verilmiştir. Modelin uyum indeksleri mükemmel düzeydedir ($\chi^2/df = 175.91/164 = 1.07$; RMSEA = 0.014; CFI = 0.98; TLI = 0.96, $p = .249$). Elde edilen sonuçlar, ölçeğin teorik olarak kurgulanan yapısının doğrulandığını göstermektedir.

Şekil 1. Spor Aktivitelerini Harekete Geçirmede Okul Müdürlerinin Rolü Ölçeğine Ait Dört Faktörlü Yapının DFA Path Diyagramı

Şekil 1’de görüldüğü gibi, SAHGMÖ’nün dört faktörlü yapısı (“Planlama”, “Yönetim”, “Uygulama” ve “Teşvik”) DFA ile doğrulanmıştır. Faktör yükleri .60 ile .80 arasında değişmekte ve tümü istatistiksel olarak anlamlıdır ($p < .001$). Faktörler arası korelasyon değerleri .31 ile .52 arasında bulunmuş olup orta düzeyde ilişki göstermektedir. Bu durum, faktörlerin birbiriyle ilişkili fakat birbirinden ayırt edilebilir yapılar olduğunu ortaya

koymaktadır. DFA sonuçları, ölçeğin yapı geçerliğini desteklemektedir (Hair vd., 2010; Kline, 2016; Schumacker ve Lomax, 2010).

4. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu araştırmada, okul müdürlerinin spor faaliyetlerini harekete geçirmedeki rollerini belirlemek amacıyla geliştirilen Spor Aktivitelerini Harekete Geçirmede Okul Müdürlerinin Rolü Ölçeği (SAHGMÖ)'nün geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Ölçek geliştirme sürecinde öncelikle kapsamlı bir literatür taraması yapılmış ve uzman görüşleri doğrultusunda madde havuzu oluşturulmuştur. Daha sonra kapsam geçerliği sağlanarak 20 maddelik ölçek formu son şekline kavuşturulmuştur. Ölçek 5'li Likert tipinde derecelendirilmiştir (1 = Kesinlikle katılmıyorum, 5 = Kesinlikle katılıyorum).

Geçerlik analizleri kapsamında Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yapılmıştır. AFA sonuçlarına göre ölçeğin dört faktörlü bir yapıya sahip olduğu belirlenmiştir. Bu faktörler literatür ve uzman görüşleri doğrultusunda "Planlama", "Yönetim", "Uygulama" ve "Teşvik" olarak adlandırılmıştır. Dört faktörlü yapının toplam varyansın %58,65'ini açıkladığı saptanmıştır. DFA sonuçlarında ise modelin uyum indeksleri mükemmel düzeyde bulunmuştur ($\chi^2/df = 1.11$; RMSEA = 0.014; CFI = 1.00; TLI = 1.00). Bu bulgular, ölçeğin orijinal teorik yapısını doğrulamaktadır. Ayrıca faktörler arası korelasyonların orta düzeyde gerçekleşmesi, boyutların birbiriyle ilişkili fakat ayırt edilebilir olduğunu göstermektedir (Hair vd., 2010; Kline, 2016).

Yakınsak ve ayrışma geçerliği analizleri sonucunda, her bir faktördeki maddelerin yüksek uyum gösterdiği ve faktörlerin birbirinden bağımsız yapılar olarak ölçüldüğü tespit edilmiştir. Ölçeğin güvenilirlik analizleri kapsamında Cronbach alfa katsayıları (.81–.84) ve CR değerleri (.86–.89) yüksek bulunmuştur. Madde-toplam korelasyonlarının .41–.54 arasında değişmesi ve alt-üst %27'lik gruplar arasındaki farkların anlamlı çıkması, ölçeğin maddelerinin ayırt edicilik gücünü desteklemiştir. Tüm bu sonuçlar, SAHGMÖ'nün güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir.

Bu araştırmadan elde edilen bulgular, ölçeğin okul müdürlerinin spor faaliyetlerini planlama, yönetme, uygulama ve teşvik etme rollerini çok boyutlu şekilde değerlendirdiğini ortaya koymuştur. Bu yönüyle ölçek, alan yazına özgün bir katkı sunmaktadır. Literatürde okul müdürlerinin liderlik, yönetim ve sporun desteklenmesi üzerine çalışmalar bulunmakla birlikte (örn. Aras, 2013; Konan ve Çelik, 2018), doğrudan spor aktivitelerinin harekete geçirilmesi bağlamında geliştirilen bir ölçek bulunmamaktadır. Dolayısıyla bu ölçek, önemli bir boşluğu doldurmakta ve spor faaliyetlerinin eğitim örgütlerinde daha sistematik biçimde değerlendirilmesine imkân vermektedir.

Gelecek araştırmalarda, SAHGMÖ'nün farklı bölgelerde ve daha geniş örneklemelerle uygulanarak geçerlik ve güvenilirlik bulgularının desteklenmesi önerilmektedir. Ayrıca ölçek kullanılarak, okul müdürlerinin spor faaliyetlerine ilişkin rollerinin öğretmen motivasyonu, öğrenci başarısı, okul iklimi ve örgütsel bağlılık gibi değişkenlerle ilişkisi incelenebilir. Bunun yanında, özel okullarda ya da farklı sosyo-kültürel bağlamlarda yapılacak çalışmaların, ölçeğin kapsam geçerliğine ve genellenebilirliğine önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

Sonuç olarak, bu araştırmada geliştirilen Spor Aktivitelerini Harekete Geçirmede Okul Müdürlerinin Rolü Ölçeği, Türkiye'deki okullarda okul müdürlerinin spor faaliyetlerini destekleme rollerini ölçmek için geçerli ve güvenilir bir araç olarak kullanılabilir. Bu ölçek, eğitim kurumlarında sporun geliştirilmesine yönelik bilimsel araştırmalara, politika yapıcılara ve uygulayıcılara önemli katkılar sağlayacak niteliktedir.

Çıkar Çatışması

Bu araştırmada herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Kaynakça

Al-Saraereh, R. S., Al-Bashir, M., Khreisat, J., Al-Hajaj, Z., Al-Naimat, A., & Alsha'ar, A. (2024). The role of school principals in activating sports activities in the schools of Al-Ramtha district from the perspective of physical education teachers. *Educational Administration: Theory and Practice*, 30(4), 6795–6805. <https://doi.org/10.53555/kuey.v30i4.2475>

Brislin, R. W. (1970). Back-translation for cross-cultural research. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 1(3),

- Büyüköztürk, Ş. (2016). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı: İstatistik, araştırma deseni, SPSS uygulamaları ve yorum* (22. baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Chang, C., Hsieh, H., Chou, Y., & Huang, H. (2021). The relationship between physical education teachers' perceptions of principals' transformational leadership and creative teaching behavior at junior and senior high schools: A cross-level moderating effect on innovative school climates. *Sustainability*, 13(15), 8184. <https://doi.org/10.3390/su13158184>
- Fornell, C., & Larcker, D. F. (1981). Evaluating structural equation models with unobservable variables and measurement error. *Journal of Marketing Research*, 18(1), 39–50. <https://doi.org/10.2307/3151312>
- Gazali, N., Saad, N., Cendra, R., Kamaruzaman, S., & Ripa'i, R. (2022). Leadership in physical education: Systematic review of the last five years. *Jurnal Sportif: Jurnal Penelitian Pembelajaran*, 8(4), 367–386. https://doi.org/10.29407/js_unpgri.v8i4.18226
- Ghildiyal, R. (2015). Role of sports in the development of an individual and role of psychology in sports. *Mens Sana Monographs*, 13(1), 165. <https://doi.org/10.4103/0973-1229.153335>
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data analysis* (7th ed.). Upper Saddle River, NJ: Pearson.
- Hoxha, L., & Duraku, Z. (2017). The relationship between educational leadership and teachers' self-efficacy. *The European Journal of Social and Behavioural Sciences*, 20(3), 261–273. <https://doi.org/10.15405/ejsbs.221>
- Khouzani, M., Aroufzad, S., & Nadi, M. (2020). Identifying the underlying factors affecting the development of participation of student sport in Iran. *Journal of Human Sport and Exercise*, 15(Proc2), 114–122. <https://doi.org/10.14198/jhse.2020.15.proc2.29>
- Kline, R. B. (2016). *Principles and practice of structural equation modeling* (4th ed.). New York: Guilford Press.
- Revilla, M. A., Saris, W. E., & Krosnick, J. A. (2014). Choosing the number of categories in agree–disagree scales. *Sociological Methods & Research*, 43(1), 73–97. <https://doi.org/10.1177/0049124113509605>
- Rickels, A., & Montebello, M. (2022). Sport and performance psychology in secondary education. *Education and New Developments 2022 Conference Proceedings*. <https://doi.org/10.36315/2022v1end114>
- Schober, P., Boer, C., & Schwarte, L. A. (2018). Correlation coefficients: Appropriate use and interpretation. *Anesthesia & Analgesia*, 126(5), 1763–1768. <https://doi.org/10.1213/ANE.0000000000002864>
- Schumacker, R. E., & Lomax, R. G. (2010). *A beginner's guide to structural equation modeling* (3rd ed.). New York: Routledge.
- Tan, C., & Gümüş, S. (2024). Editorial: How educational leadership promotes equity in student learning outcomes: International evidence. *International Journal of Educational Management*, 38(6), 1561–1562. <https://doi.org/10.1108/ijem-10-2024-660>
- Tavşancıl, E. (2006). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi* (3. baskı). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Yıldız, M., Güven, Ö., & Güven, E. (2022). The outlook of boxing, football and wrestling branches in school sports activities. *International Journal of Physical Education, Sports and Health*, 9(6), 200–208. <https://doi.org/10.22271/kheljournal.2022.v9.i6c.2700>

This study aimed to adapt the School Principals' Role in Activating Sports Activities Scale into Turkish and to examine its psychometric properties in terms of validity and reliability. Recognizing that the promotion of sports in schools contributes not only to students' physical and mental health but also to school culture and social cohesion, the study addressed a significant gap in the Turkish educational leadership literature. Specifically, it explored how principals' leadership practices influence the planning, management, implementation, and encouragement of school-based sports activities.

Methodology

The research was conducted with a sample of 380 physical education teachers employed in public and private secondary schools across Turkey. Demographic analyses revealed a balanced distribution in terms of gender, age, professional experience, and geographical regions, ensuring the representativeness of the sample. The School Principals' Role in Activating Sports Activities Scale, originally developed by Al-Saraereh et al. (2024), consists of 20 items across four dimensions: planning, management, implementation, and encouragement/rewarding. A rigorous translation and back-translation process was followed, supported by expert evaluations and pilot testing to ensure cultural and linguistic equivalence.

Data analysis included Exploratory Factor Analysis (EFA) and Confirmatory Factor Analysis (CFA) to verify construct validity. Reliability was assessed through Cronbach's alpha coefficients, composite reliability (CR), and item-total correlations. The analyses were conducted using SPSS 22 and LISREL 8.80.

Findings

- ❖ The EFA results confirmed a four-factor structure, explaining 58.65% of the total variance. Factor loadings ranged from .639 to .802, demonstrating solid construct validity.
- ❖ The CFA results indicated excellent model fit indices ($\chi^2/df = 1.11$, RMSEA = 0.014, CFI = 0.98, TLI = 0.96), validating the four-factor structure.
- ❖ Reliability analyses showed strong internal consistency, with Cronbach's alpha values between .81 and .84 and CR values between .86 and .89. Item-total correlations exceeded the recommended .30 threshold.
- ❖ Convergent and discriminant validity were supported by AVE values (.47–.54) and factor correlations (.31–.52), confirming that the dimensions were related but distinct.

Conclusion

The adapted Turkish version of the School Principals' Role in Activating Sports Activities Scale was found to be a valid and reliable instrument for assessing school principals' roles in activating sports activities. The scale captures principals' contributions across planning, management, implementation, and encouragement, offering a comprehensive tool for evaluating leadership in school-based sports.

This study makes an original contribution to the literature by providing a culturally adapted measurement instrument that bridges educational leadership and sports promotion in the Turkish context. The findings highlight the importance of principals' leadership in fostering a vibrant sports culture in schools, with implications for student motivation, academic engagement, and holistic development.

Future research should replicate these findings with larger and more diverse samples, including private schools and different socio-cultural contexts. Moreover, the scale could be employed to explore the relationships between principals' roles in sports promotion and other variables such as teacher motivation, student achievement, school climate, and organizational commitment.

Ek 1. Spor Aktivitelerini Harekete Geçirmede Okul Müdürlerinin Rolü Ölçeği Formu

No	Madde	Kesinlikle Katılmıyorum (1)	Katılmıyorum (2)	Kararsızım (3)	Katılıyorum (4)	Kesinlikle Katılıyorum (5)
1	Okul müdürü, spor faaliyeti talimatlarının uygulanmasını sağlar.	☐	☐	☐	☐	☐
2	Okul müdürü, öğrencilerin istisnasız tüm spor faaliyetlerine katılımını sağlar.	☐	☐	☐	☐	☐
3	Okul müdürü, spor faaliyetleri için temel gereklilikleri belirler.	☐	☐	☐	☐	☐
4	Okul müdürü, spor faaliyetlerinin planlanmasına öğrencileri dahil eder.	☐	☐	☐	☐	☐
5	Okul müdürü, spor faaliyetlerinin içeriğini analiz eder.	☐	☐	☐	☐	☐
6	Okul müdürü, öğrencileri sorumluluk almaya teşvik eder.	☐	☐	☐	☐	☐
7	Okul müdürü, öğrencilerin görüşlerini kabul eder ve saygılı bir şekilde tartışır.	☐	☐	☐	☐	☐
8	Okul müdürü, faaliyetleri atamadan önce açık ve net talimatlar vererek öğrencileri sürece dahil eder.	☐	☐	☐	☐	☐
9	Okul müdürü, öğrencilerin sorunlarını belirler ve ele alır.	☐	☐	☐	☐	☐
10	Okul müdürü, spor faaliyetinin niteliğine göre öğrencileri organize eder.	☐	☐	☐	☐	☐
11	Okul müdürü, öğrenciler arasındaki bireysel farklılıkları dikkate alır.	☐	☐	☐	☐	☐
12	Okul müdürü, öğrencilerin spor faaliyetlerine aktif katılımını teşvik eder.	☐	☐	☐	☐	☐
13	Okul müdürü, iç faaliyetlerin mantıklı bir şekilde uygulanmasına odaklanır.	☐	☐	☐	☐	☐
14	Okul müdürü, öğrencilerin ilgi ve eğilimlerini dikkate alır.	☐	☐	☐	☐	☐
15	Okul müdürü, spor faaliyetleri için heyecan verici bir atmosfer yaratmaya çalışır.	☐	☐	☐	☐	☐
16	Okul müdürü, öğrencilerin spor faaliyetlerine katılma motivasyonunu artırır.	☐	☐	☐	☐	☐
17	Okul müdürü, spor faaliyetlerine katılan öğrenci takımlarını onurlandırır.	☐	☐	☐	☐	☐
18	Okul müdürü, öğrencilerin görüşlerini dikkate alır ve spor faaliyetlerine yönelik duygularını gözetir.	☐	☐	☐	☐	☐
19	Okul müdürü, tüm öğrencilerin spor faaliyetlerine katılımını destekler.	☐	☐	☐	☐	☐
20	Okul müdürü, öğrencilerin spor faaliyetlerine katılımı sırasında güvenlik ve emniyet faktörlerini sağlar.	☐	☐	☐	☐	☐

Ölçeğin Boyutları ve Maddeleri: Planlama: 1–5. Maddeler; Yönetim: 6–10. Maddeler; Uygulama: 11–15. Maddeler ve Teşvik: 16–20. Maddelerden oluşmaktadır. Ölçekte ters madde puanlaması yoktur.

NOT: Bu ölçeği kaynak göstererek izin almadan kullanabilirsiniz.